

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та МЕН

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Проектне фінансування
(факультетська вибіркова навчальна дисципліна)

Полтава
2022-2023 н.р.

Опис навчальної дисципліни та інформації про розробника

Назва навчальної дисципліни	Проектне фінансування
Назва структурного підрозділу	Кафедра економіки та МЕН
Мова викладання	Державна
Контактні дані розробника	Викладач: Медвідь Вікторія Юріївна, д.е.н., професор. Контакти: ауд. 420, навчальний корпус № 4, e-mail: viktoriiia.medvid@pdaa.edu.ua
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень

Заплановані результати навчання

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: вироблення і систематизація об'єктивних знань, умінь, поглиблення фахових компетенцій з методології та інструментарію організації проєктного фінансування на підставі законодавства України та з урахуванням вітчизняних та іноземних наукових досліджень для ефективного застосування їх у своїй професійній діяльності.

Основні завдання навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти теоретичну та методологічну базу, необхідну для подальшого опанування практики проєктного фінансування; прогнозувати процес фінансування проєктів; визначати стейкхолдерів інвестиційного проєкту; розраховувати комерційну, бюджетну, регіональну та галузеву ефективність проєкту; використовувати методи аналізу проєктних ризиків; визначати сталість та вартість інвестиційних ресурсів у проєктному фінансуванні; визначати можливі форми і напрями практичного використання набутих знань.

Компетентності:

загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

фахові (спеціальні):

СК 1. Розуміння методології та інструментарію системи фінансово-економічних, організаційних і правових відносин у процесі мобілізації ресурсів для фінансового забезпечення різних проєктів суб'єктів господарювання.

СК 2. Здатність застосовувати навички обґрунтування комерційної ефективності проєкту, використовувати методи аналізу функціональних аспектів реалізації проєктів.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Володіти методами та засобами оцінки вартості використання різних джерел фінансування проєктів, управління фінансовими ресурсами у галузі вкладення капіталу шляхом здійснення реальних і фінансових інвестицій, формування оптимальної структури інвестиційного портфеля.

Методи навчання: словесні (МН 1 – лекція, бесіда, розповідь-пояснення), наочні (МН 2 – ілюстрування), практичні (МН 3 – вправи, роботи з навчально-методичною літературою, конспектування, підготовка концепції соціального проєкту); дедуктивний (НМЛ 2), аналітичний (НМЛ 4), синтетичний (НМЛ 5), порівняння (НМЛ 6), узагальнення (НМЛ 7), конкретизація (НМЛ 8), виокремлення основного (НМЛ 9); творчий (МНМ 2), проблемно-пошуковий (МНМ 3); методи самостійної роботи (МНСР 1 – завдання самостійної роботи), робота під керівництвом викладача (МНСР 2 – самостійна робота, розв'язування задач, виконання практичних завдань); методи формування пізнавальних інтересів (МСМ 1 – навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації), методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (МСМ 2 – роз'яснення мети навчального предмета, висування вимог до вивчення предмета, заохочення і покарання, оперативний контроль, вказування на недоліки, зауваження); бінарні методи (МНІ 1 – словесно-інформаційний, словесно-проблемний, наочно-практичний), інтегровані методи (МНІ 2), інтерактивні (МНІ 3 – кейс-метод, дискусії, проєктування професійних ситуацій, мозковий штурм).

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні засади проєктного фінансування.

Сутнісна характеристика проєкту та проєктної діяльності. Поняття проєкту. Головні ознаки проєкту. Принципи розробки проєктів.

Види проєктів. Класифікація проєктів: за характером запланованих змін, за типом проєкту, за видом проєкту, за тривалістю здійснення проєкту, за масштабом проєкту, за складністю, за класом проєкту.

Оточення проєкту. Чинники найближчого оточення проєкту. Фактори зовнішнього оточення. Загальні макроекономічні фактори. Галузевий аналіз. Внутрішнє середовище проєкту. Стейкхолдери проєкту. Основна група учасників проєкту. Розширена група учасників.

Фінансування проєкту та проєктне фінансування. Поняття «фінансування проєкту» та «проєктне фінансування». Ознаки проєктного фінансування. Переваги та недоліки проєктного фінансування для інвесторів. Приклади проєктного фінансування.

Тема 2. Передінвестиційні дослідження.

Життєвий цикл проєкту Поняття «життєвого циклу проєкту». Фази життєвого циклу проєкту. Передінвестиційна фаза. Інвестиційна фаза. Експлуатаційна фаза. Стадія підготовки проєкту. Технічна і технологічна здійснюваність проєкту. Введення в експлуатацію. Заключна оцінка проєкту.

Попереднє обґрунтування інвестиційної привабливості проєкту. Розробка концепції проєкту. Структура та зміст концепції проєкту. Інвестиційний меморандум. Ключові особливості інвестиційного меморандуму.

ТЕО інвестиційних проєктів. Сутність бізнес – плану та ТЕО проєкту. Зміст розділів ТЕО проєкту.

Тема 3. Стейкхолдери інвестиційного проєкту.

Ідентифікація та визначення заінтересованих в проєкті сторін. Зовнішні та внутрішні стейкхолдери. Рівні влади стейкхолдерів. Групи важливості та впливу заінтересованих сторін. Можливі інтереси заінтересованих сторін. Аналіз заінтересованих сторін. Визначення потенційних учасників проєкту.

Визначення інноваційності проєкту Ознаки інновацій. Критерії інноваційності інвестиційного проєкту Абсолютні та відносні інновації в проєктах.

Індикатори результативності проєкту. Продукт, результат та ефект проєкту. Визначення індикаторів результативності проєкту.

Тема 4. Сталість та ризики інвестиційного проєкту.

Сталість (несталість) результатів інвестиційного проєкту. Фактори фінансово-економічної, інституційної, політичної та соціальної сталості проєкту. Інтеграція факторів сталості результатів проєкту з проєктними ризиками.

Проєктні ризики. Якісний аналіз проєктних ризиків. Типи ризиків. Джерела виникнення проєктних ризиків. Методи ідентифікації ризиків. Завдання аналіз проєктних ризиків. Види управлінської реакції на проєктні ризики.

Тема 5. Вартість проєкту та джерела його фінансування.

Фінансування проєкту. Поняття кошторису, бюджету та плану фінансування проєкту. Методи та форми розрахунку бюджету проєкту. Критерії фінансової стійкості бюджету. Податкове середовище проєкту. Планування витрат проєкту.

Ресурси та проєкти, пошук інвесторів. Особливості фандрайзингу, грант, МТД. Види МТД. Організація проєктів групою Світового банку. Організація фінансування проєктів ЄБРР. Міжнародні програми фінансової допомоги Європейського Союзу в Україні. Моніторинг проєктів, що фінансуються за кошти фондів ЄС.

Тема 6. Проєктний менеджмент (управління проєктом).

Сутність та функції проєктного менеджменту. Поняття «управління проєктом». Функції управління проєктами. Основна діяльність за проєктом і його забезпечення. Організаційна структура проєкту. Підсистеми проєктного менеджменту.

Планування проєкту. Структуризація проєкту (ієрархічна структура робіт - WBS, організаційна структура виконання проєкту - OBS, матриця відповідальності - RAM). Розробка планів-графіків реалізації проєкту.

Інструменти планування проєкту в часі. Мережевий графік (сітьова модель). Діаграма Гантта (календарний або лінійний графік. Таблична форма.

Тема 7. Оцінювання ефективності інвестиційних проєктів у системі проєктного фінансування.

Проектний аналіз. Аспекти проєктного аналізу: технічний аналіз, маркетинговий аналіз, інституційний аналіз, соціальний (соціально-культурний) аналіз, екологічний аналіз, фінансовий аналіз, економічний аналіз, аналіз ризиків. Оцінювання суспільної, бюджетної, регіональної та галузевої ефективності проєкту.

Фінансова модель проєкту. Основні підходи оцінювання ефективності інвестиційних проєктів. Принципи оцінювання ефективності інвестиційних проєктів. Класифікація фінансових методів оцінки ефективності. Показники ефективності інвестицій. Традиційні (статичні) методи оцінки, без врахування ставки дисконтування (Облікова ставка доходу (Accounting Rate of Return, ARR); Розрахункова (проста) норма прибутку (Simple Rate of Return, SRR); Період окупності (Payback Period, PP). Динамічні методи з використанням дисконтування (Чиста теперішня вартість (Net Present Value, NPV); Індекс дохідності (Profitability Index, PI); Внутрішня норма доходу (Internal Rate of Return, IRR); Модифікована внутрішня норма доходу (Modified Internal Rate of Return, MIRR); Дисконтований період окупності (Discounted Payback Period, DPP).

Тема 8. Моніторинг упровадження інвестиційних проєктів.

Моніторинг та оцінювання у проєктному фінансуванні. Поняття «моніторингу» та «оцінки». Різниця між моніторингом реалізації та оцінюванням успішності проєкту. Завдання та елементи моніторингу у проєктному фінансуванні. Принципи моніторингу. Зовнішній та внутрішній моніторинг. Форми моніторингу у проєктному фінансуванні. Оцінювання у проєктному фінансуванні.

Презентація та адвокація результатів проєкту. Успішність та результативність проєкту. Концептуальна модель взаємозв'язків між сталістю та успіхом проєкту. Логічна матриця проєкту.

Трудомісткість:

(ЗС (ННІ) _бд_2020).

Загальна кількість годин 120 год.

Кількість кредитів 4,0

Форма семестрового контролю залік.

8. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю
ПРН 1. Володіти методами та засобами оцінки вартості використання різних джерел фінансування проєктів, управління фінансовими ресурсами у галузі вкладення капіталу шляхом здійснення реальних і фінансових інвестицій, формування оптимальної структури інвестиційного портфеля.	Виконання завдань на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи, розв'язування тестів, опитування, розробка концептуальної форми проєкту

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімального порогового рівня оцінки за запланованим результатом навчання.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Пороговий рівень оцінок, балів	
		максимальний	мінімальний
ПРН 1.	100	100	60
Разом	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

9. Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	виконання завдань на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	розв'язування тестів	опитування	розробка концептуальної форми проєкту	
ПРН 1.	16	32	16	16	20	100
Разом	16	32	16	16	20	100

10. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	розв'язування тестів	опитування	Розробка концептуальної форми проєкту*	Разом
Тема 1. Теоретичні засади проєктного фінансування.	2	4	2	2	20	8
Тема 2. Передінвестиційні дослідження.	2	4	2	2		8
Тема 3. Стейкхолдери інвестиційного проєкту.	2	4	2	2		8
Тема 4. Сталість та ризики інвестиційного проєкту.	2	4	2	2		8
Тема 5. Вартість проєкту та джерела його фінансування.	2	4	2	2		8
Тема 6. Проєктний менеджмент (управління проєктом).	2	4	2	2		8
Тема 7. Оцінювання ефективності інвестиційних проєктів у системі проєктного фінансування.	2	4	2	2		8

Тема 8. Моніторинг упровадження інвестиційних проєктів.	2	4	2	2		8
Розробка концептуальної форми соціального проєкту*	20					20
Разом	16	32	16	16	20	100

**Розробка концептуальної форми проєкту здобувачем вищої освіти виконується протягом семестру доповідається на останньому практичному занятті. Є обов'язковим елементом самостійного індивідуального завдання.*

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- виконання вправ на практичних заняттях:

Рівень опанування ПРН	Якісна оцінка відповідей, виконання завдань, поведінки здобувача	Кількість балів
Високий	Відповіді вірні, супроводжувалися практичними прикладами та власними роздумами з теми заняття. Висока активність на занятті	2,0
Достатній	Відповіді в цілому вірні, але містять деякі помилки. Висока активність на занятті.	1,5
Середній	Відповіді містять ряд помилок, що характеризують знання здобувача як середні. Висока активність на занятті.	1,0
Низький	Відповіді містять помилки, які є суттєвими, що здебільшого викликані недостатнім опануванням здобувача навчального матеріалу. Незначна активність або пасивна поведінка на занятті.	0,5
Незадовільний	Відповіді невірні. Пасивна поведінка на занятті.	0

- виконання завдань самостійної роботи:

Рівень опанування ПРН	Якісна оцінка відповідей, виконання завдань, поведінки здобувача	Кількість балів
Високий	Завдання виконані повністю вірно та оформлення відповідає вимогам, є практичні приклади та власні роздуми з теми заняття. Здані виконані завдання вчасно.	4,0
Достатній	Завдання виконані в цілому вірно, але є незначні помилки та/або помилки в оформленні; присутній креативний підхід у виконанні завдань. Здані завдання вчасно.	3,0
Середній	Відповіді на завдання самостійної роботи містять ряд помилок, що характеризують знання здобувача як середні. Присутні помилки в оформленні або невчасна здача завдання.	2,0
Низький	Відповіді невірні, або містять значні помилки, що здебільшого зводять завдання до того рівня, який неможливо оцінити. Присутні помилки в оформленні та / або невчасна здача завдання.	1,0
Незадовільний	Завдання не виконане зовсім.	0

- розв'язування тестів:

Рівень опанування ПРН відповідної навчальної програми	Кількість правильних відповідей на тестові завдання	Кількість балів
Високий	вірні понад 90% відповідей	2,0
Достатній	80-90% відповідей вірні	1,5
Середній	70-79% відповідей вірні	1,0
Низький	60-69% відповідей вірні	0,5

Незадовільний	Понад 40% відповідей невірні	0
---------------	------------------------------	---

- опитування:

Рівень опанування ПРН	Якісна оцінка відповідей, поведінки здобувача	Кількість балів
Високий	відповіді правильні, обґрунтовані, здобувач вищої освіти добре знає вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю впровадження принципів корпоративної соціальної відповідальності, демонструє здатність діяти соціально відповідально	2,0
Достатній	здобувач вищої освіти орієнтується у проблемі, яка розглядається, але відповідає невпевнено	1,5
Середній	відповіді здобувача вищої освіти містять ряд помилок, що характеризують знання здобувача як середні	1,0
Низький	відповіді мають значні помилки, що здебільшого зводять опитування до того рівня, який неможливо оцінити.	0,5
Незадовільний	здобувач вищої освіти не готовий до відповіді або відповіді не вірні	0

- Розробка концептуальної форми проекту (0-20). Протягом вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти обов'язково розробляє концепцію соціального проекту.

Критерії	Якісна оцінка критерію	Кількість балів
Розуміння завдання	Здобувач вищої освіти демонструє точне розуміння завдання	2
	Використані як матеріали, що мають відношення до теми, так і ті, що не мають відношення до теми	1
	Використані матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми; зібрана інформація не аналізується і не оцінюється	0
Актуальність проекту	Концепція проекту має актуальність для українського та світового дискурсу, простежується новітність та оригінальність ідеї	2
	Ідея проекту потребує доопрацювання, зазначення своєчасності та актуальності	1
	Інформація для оцінювання відсутня	0
Логіка викладення інформації	Матеріал викладений логічно	2
	Порушення логіки	1
	Відсутність логіки	0
Викладення стратегії розв'язання проблеми	Викладена стратегія розв'язання проблеми	2
	Процес розв'язання неповний	1
	Процес розв'язання неточний і неправильний	0
Авторська оригінальність	Унікальна робота; містить велику кількість оригінальних, винахідницьких прийомів	2
	В роботі наявні авторські знахідки	1
	Стандартна робота, не відрізняється авторською індивідуальністю	0
Обґрунтування мети та завдань проектної пропозиції	Викладена мета відповідає критеріям	2
	Мета викладена з порушенням вимог	1
	Мета викладена неточно і неправильно	0
Грамотність, необхідний словник, відсутність орфографічних та	Грамотна робота з точки зору орфографії, стилістики, пунктуації, синтаксису	2
	Не грубі помилки з точки зору орфографії,	1

технічних помилок	стилістики, пунктуації, синтаксису	
	Грубі помилки	0
Якість доповіді	Аргументованість основних позицій, композиція доповіді логічна, повнота представлених в доповіді результатів роботи	2
	Порушено логіку виступу, неповне представлення результатів роботи, неповна система аргументації	1
	Немає аргументів по головним позиціям, повне порушення логіки, не представлені результати дослідження	0
Обґрунтування сталості проекту та критеріїв результативності	Проект має сталість та чітко визначені критерії результативності	2
	Критерії визначені не чітко, сталість не визначена	1
	Інформація для оцінювання відсутня	0
Відповіді на питання	Доповідачі переконливо і повно відповідають на питання, намагаються використати відповіді для успішного розкриття теми	2
	Доповідачі не на всі питання можуть знайти переконливі відповіді	1
	Доповідачі не можуть відповісти на питання або під час відповідей поводить себе агресивно, некоректно	0
Високий		20
Достатній		16-19
Середній		13-15
Низький		12
Незадовільний		0-11

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бардиш Г. О. Проектне фінансування: підруч.; М-во освіти і науки України; Львівський банківський ін-т НБУ. Вид. 2-ге, стер. Київ: Алерта, 2007. 464 с.
2. Горбаченко С. А., Карпов В. А. Аналіз підприємницьких проектів. Одеса: ОНЕУ, 2013. 241 с.
3. Куриленко Т. П. Проектне фінансування: підруч. Київ: Кондор, 2006. 208 с.
3. Єгорченков О. В., Катаєва Є. Ю. Азбука управління проектами. Планування: навчальний посібник. Київ : КНУ ім.Т.Шевченка, 2017. 117 с.
4. Кулініч О. В. Прикладні аспекти управління проектами в публічній сфері. Харків, 2018. 93 с.
5. Лактіонова О. А. Проектне фінансування: навч. Посіб. для студ. екон. спец. Вінниця, 2018. 216 с.
5. Проектне фінансування: підруч. / Т. В. Майорова, О. О. Ляхова та ін.; за заг. та наук. ред. проф., д.е.н. Т. В. Майорової. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ : КНЕУ, 2017. 434 с.
6. Проектний аналіз: функціональні аспекти реалізації проектів транспортних систем і логістики: навч. посібник / за ред. Д. М. Рославцев; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2013. 217 с.
7. Сіренко Н. М., Боднар О. А. Проектне фінансування: курс лекцій. Миколаїв: МНАУ, 2018. 106 с.
8. Филипенко О. М., Колеснік Т. С. Управління проектами: практикум. Харків: ХДУХТ, 2016. 92 с.
9. Хрупович С. Є. Проектне фінансування: навчальний посібник для студентів спеціальності 7.03050801 та 8.03050801 «Фінанси і кредит» всіх форм навчання. Тернопіль, 2015. 122 с.
10. Чухліб В. Є., Ведута Л. Л. Сучасні методи управління проектами. URL: <http://spu.fmm.kpi.ua/article/view/142618/140110> (дата звернення 12.08.2022 р.).

11. Шклярчук С. Г. Проектне фінансування: навч. посіб. / за наук. ред. проф., д-ра екон. наук. Г. К. Ялового. Київ: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009. 472 с.

Допоміжні

12. Басюркіна Н. Й., Горбаченко С. А., Карпов В. А., Шевченко-Перепьолкіна Р. І. Проектний аналіз: навч. посібник / за ред. проф. В. А. Карпова. Київ: Кондор, 2019. 324 с.

13. Довгань Л. Є., Мохонько Г. А., Малик І. П. Управління проектами: навч. посіб. Київ: КПІ ім. І. Сікорського, 2017. 429 с.

14. Допоміжні 1. Аналіз інвестиційних проектів: практикум / за ред. А. В. Череп. Запорізький нац. ун-т. - К.: Кондор, 2011. 260 с.

15. Дудкін П. Д., Дудкіна О. П., Реалізація smart-ідей: управлінські та інфраструктурні аспекти. Соціально-економічні проблеми і держава. 2017. Вип. 2. С. 56-64

16. Козик В. В., Тимчишин І. Є. Практикум з управління проектами: навч. посіб. Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. 177 с.

17. Кучеренко В. Р., Кузнєцов Е. А., Маркітант О. С. Управління проектами в підприємницьких структурах. Харків: Бурун Книга, 2010. 272 с.

18. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: підруч.; Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.

19. Мета і стратегія розробки проекту та його життєвий цикл. URL: https://pidruchniki.com/87703/menedzhment/meta_strategiya_rozrobki_proektu_zhitt_yeviy_tsikl (дата звернення 12.08.2022 р.).

20. Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.08.2002 року No 153. Дата оновлення: 17.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-%D0%BF#Text>

21. Рославцев Д. М. Проектний аналіз: функціональні аспекти реалізації проектів транспортних систем і логістики: навч. посіб.; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2013. 217 с.

22. Садловська І. П. Інвестиційний менеджмент: навч. посіб. Київ: Кондор, 2011. 211 с.

23. Система підготовки та реалізації проектів. URL: https://regionet.org.ua/files/Project_development_implementation_system_Lviv_ua.pdf (дата звернення 12.05.2022 р.).

24. Телишевська Л. І., Успенко В. І. Інвестиційний аналіз: навч. посібник для вузів. Харків: Бурун Книга, 2011. 279 с.

25. Управління проектами. URL: https://pidru4niki.com/75010/menedzhment/upravlinnya_proektami (дата звернення 12.08.2022 р.).

26. Управління проектом. URL: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/uprproekt/1055-upravlinnya-proektom.html> (дата звернення 12.08.2022 р.).

27. Управління ризиками в проектах. URL: https://www.oa.edu.ua/download/Lektsija_8.pdf (дата звернення 12.08.2022 р.).

28. Цілі і процеси в управлінні проектами. URL: <https://library.if.ua/book/96/6588.html> (дата звернення 12.08.2022 р.).

29. Чевганова В. Я., Биба В. В., Скрильник А. С., Проектний аналіз: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 258 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/mizhнародna-dopomo> - Урядовий портал.
2. <http://www.rada.kiev.ua>. – веб-сторінка Верховної Ради України.
3. <http://www.gov.ua>. – веб-сторінка Кабінету Міністрів України.
4. <http://www.me.gov.ua/kaznach./plsq1/kaza.a.10> – веб-сторінка Головного управління державного казначейства України.

5. <http://www.ukrstat.gov.ua> – веб-сторінка Державного комітету статистики України.
6. <http://www.nbuv.gov.ua/> – сайт бібліотеки ім. В.І. Вернадського
7. <http://www.rada.gov.ua/> – сайт Верховної Ради України
8. http://lib.pdaa.edu.ua/mainlist?0=ip_login_no_cache%3D1fbd2afb8102898f7bf8a0d033589994 електронна бібліотека ПДАА.
9. Стартапи – <https://startup.ua/ua/startups/>.
10. Бизнес-журнал «Компанйон» – <https://kompanion.online/>.
11. Журнал НВ – <https://nv.ua/>.
12. Журнал «Економічна правда» – <https://www.epravda.com.ua/>.
13. Глобал Форум щодо Управління проектами. URL: <http://www.pmforum.org>.
14. Книги, присвячені управлінню проектами та інструментам управління проектами. URL: <http://www.projectmanagement.com/books>.
15. Офіційний сайт Міжнародної Асоціації управління проектами IPMA (Швейцарія) . URL: <http://www.ipma.ch>